

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 15C/302/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314213750
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Donič
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2015:8314213750.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudcom JUDr. Vladimírom Doničom v právnej veci žalobcu P. D., A.. XX.XX.XXXX, W. F. XXX/XX, P., proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o neplatnosť spotrebiteľskej zmluvy, takto

rozhodol:

Súd u r č u j e, že zmluva o úvere č. XXXXXXXX N. T. XX.XX.XXXX uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným je neplatná.

Žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa žalobou podanou na súde dňa XX.XX.XXXX domáhala určenia neplatnosti zmluvy o úvere č. XXXXXXXX N. T. XX.XX.XXXX. Svoju žalobu odôvodnil tým, že žalovaný ako veriteľ poskytol žalobcovi ako dlžníkovi reálny úver - peňažné prostriedky vo výške 796,65 eur. Na základe prehľadu práv, povinností a záväzkov ku dňu XX.XX.XXXX zaplatil 657,84 eur. Zrážky zo mzdy za obdobie júl - september 2014 činili 150,- eur. Spolu to predstavuje 807,84 eur. Keďže v zmluve absentuje RPMN, podľa ust. § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. sa takýto úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, a tým ho považuje aj za splatený. Žalovaný naďalej pokračuje vo vymáhaní dlhu a ku dňu XX.XX.XXXX sa domáha čiastky 6 025,70 eur, teda požaduje úžerné protiplnenie. Práve z dôvodu úžery žiadal, aby súd vyhlásil zmluvu o úvere za neplatnú. Žalovaný obchádza normy spotrebiteľského práva na presadenie zjavne neprímeraných zmluvných podmienok tak s vnútroštátnym právom ako aj s normami únieového práva. Poukázal na rozsudky Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/3/2011, 16Co/71/2011, 3Co/151/2013. Uviedol, že mu ako dlžníkovi konaním žalovaného ako veriteľa vzniká nenapraviteľná ujma na právach a majetku. Z tohto naliehavého dôvodu žiada, aby mu súd poskytol ochranu.

Na pojednávanie vo veci nariadené na deň XX.XX.XXXX sa nedostavil žalovaný, hoci predvolanie na pojednávanie mu bolo riadne a včas doručené. Žalovaný svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil podaním doručeným súdu dňa XX.XX.XXXX, pričom súhlasil s prejednaním veci v jeho neprítomnosti. Na základe uvedeného preto súd v zmysle ust. § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku vec prejednal aj bez prítomnosti žalovaného. Žalobca sa pojednávania zúčastnil.

Súd vykonal vo veci dokazovanie oboznámením sa s obsahom žaloby zo dňa XX.XX.XXXX, zmluvou o úvere č. XXXXXXXX, Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo dňa XX.XX.XXXX, prehľadom práv, povinností a záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o úvere, vyjadrením žalovaného k návrhu zo dňa XX.XX.XXXX, výsluchom žalobcu na pojednávaní a s obsahom ďalších v spise pripojených listinných dôkazov a zistil tento skutkový stav:

Dňa XX.XX.XXXX bola medzi účastníkmi tohto konania uzavretá zmluva o úvere č. XXXXXXX, na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý úver vo výške 24.000 Sk (796,65 eur), ktorý sa žalobca zaviazal vrátiť žalobcovi zvýšený o príslušný poplatok vo výške 756,82 eur, t.j. celkovo zaplatiť čiastku 46.800 Sk (1 553,48 eur), a to v dvanástich mesačných splátkach po 3 900 Sk (129,46 eur) počnúc dňom 17.11.2008.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa XX.XX.XXXX uviedol, že ak by sa predmetná zmluva o úvere posudzovala ako spotrebiteľská zmluva, čo dôrazne odmieta, tak podľa ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka súd môže určiť za neplatné jednotlivé neprijateľné podmienky, avšak toto ustanovenie neumožňuje súdu určiť neplatnosť celej zmluvy pre existenciu neprijateľných podmienok. Z hľadiska výkladu právneho úkonu je v zmysle judikatúry ústavného súdu potrebné uprednostniť výklad zachovávajúci platnosť právneho úkonu, a nie výklad, ktorý platnosť právneho úkonu popiera. Úmyslom zmluvných strán každej zmluvy je totiž uzavrieť platnú zmluvu a tento úmysel je potrebné pri výklade právneho úkonu chrániť. Poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-453/10 a uviedol, že jasne a jednoznačne potvrdil, že cieľom čl. 6 ods. 1 Smernice nie je povinnosť členských štátov nariadiť neplatnosť celej zmluvy. Práve naopak. Európske právo podľa rozsudku a to aj s odkazom na čl. 6 ods. 1 Smernice v zásade obmedzuje nezáväznosť pre spotrebiteľa na konkrétnu podmienku, pričom zmluva ako taká existuje ďalej. Navyše, pri určovaní, či zmluva môže existovať bez nekalých podmienok je súd v zmysle rozsudku povinný prihliadať výlučne na objektívne kritéria. V tomto smere je teda podľa európskeho práva irelevantné, či by prípadné vyhlásenie neplatnosti zmluvy ako celku bolo pre spotrebiteľa výhodnejšie. Vzhľadom na uvedené, vyhlásenie neplatnosti celej zmluvy o úvere ako celku tak ako to navrhuje žalobca nemá žiadnu oporu v ustanoveniach vnútroštátneho a ani európskeho práva. Na záver namietal, že žalobca na určení neplatnosti zmluvy o úvere nemá naliehavý právny záujem.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa pričí dobrým mravom.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 2 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z.z.“) na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme.

Podľa § 2 písm. b/ zákona č. 258/2001 Z.z. na účely tohto zákona sa rozumie zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Podľa § 4 ods. 2 písm. h/ zákona č. 258/2001 Z.z. zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať ročnú úrokovú sadzbu; v prípade variabilnej ročnej úrokovej sadzby zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať podmienky zmeny variabilnej ročnej úrokovej sadzby, ako aj index alebo referenčnú sadzbu, ktoré sa vzťahujú na pôvodnú variabilnú ročnú úrokovú sadzbu.

Podľa § 4 ods. 3 vety druhej zákona č. 258/2001 Z.z. ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a), b), d) až j), k) a l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Podľa § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku, návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Základnou podmienkou dôvodnosti a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby podľa uvedeného ustanovenia je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom právnom určení. Rozumie sa tým právny záujem žalobcu, ktorý musí byť daný v čase vyhlásenia rozsudku a musí byť kvalifikovaný t.j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Spravidla je naliehavý záujem daný v prípade, keď sa nemožno domáhať priamo plnenia, tiež vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo bez tohto určenia jeho právne postavenie bolo neisté. V tejto spojitosti si treba ujasniť, či a ako sa následne požadované určenie môže dotknúť právnych pomerov účastníkov, t.j. či môže založiť právne významný následok v týchto pomeroch. Určovacia žaloba bude zvyčajne prípustná, ak sa ňou odstraňuje spornosť vzťahu účastníkov a predchádza vzniku ďalších sporov, prípadne ak sa vytvára pevný základ právneho vzťahu.

V danom prípade žalobca mal naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti právneho úkonu, nakoľko týmto určením môže dosiahnuť priaznivejšie právne postavenie a to s poukazom na praktiky žalovaného napriek výsledku exekučného konania vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. XEr/XXX/XXXX.

Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že medzi účastníkmi tohto konania bol založený záväzkový vzťah, a to na základe zmluvy o úvere Č.. XXXXXXX N. T. XX.XX.XXXX, na základe ktorej žalovaný žalobcovi poskytol úver vo výške 796,65 eur za poplatok 756,82 eur, ktorý mal splatiť v dvanástich splátkach po 129,46 eur, teda spolu vo výške 1 553,48 eur.

V danom prípade je nesporné, a to vzhľadom na povahu účastníkov tejto zmluvy, že predmetný zmluvný vzťah je vzťahom spotrebiteľským, keďže žalovaný ako dodávateľ pri uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a uzavrel predmetnú zmluvu so žalobcom, ktorý je fyzickou osobou - nepodnikateľom (žalobca je označený identifikačnými znakmi typickými pre fyzické osoby - nepodnikateľov, t.j. menom, priezviskom, bydliskom, rodným číslom, číslom občianskeho preukazu). Preto na uvedený zmluvný vzťah súd aplikoval ustanovenia zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom s dôverou bez možnosti individuálne ovplyvniť zmluvné podmienky. Spotrebiteľské zmluvy uzatvárajú dodávateľia s veľkým počtom zákazníkov s tým, že dodávateľ vopred určuje v návrhu obsah zmlúv a spotrebiteľ nemá možnosť žiadnym spôsobom zmeniť ich obsah, môže návrh len prijať alebo odmietnuť.

V prejednávanej veci zmluva o úvere podlieha úprave zmlúv v zákone o spotrebiteľských úveroch. Je preukázané, že predmetná zmluva neobsahuje okrem iných náležitostí ani údaj o RPMN, a preto by sa mal tento úver v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch považovať za bezúročný a bez poplatkov. V tomto prípade však poplatok za poskytnutie úveru predstavuje 95 % ročne. Súd má za to, že predmetný právny úkon je právnym úkonom, pri ktorom sa regulácia ohľadom RPMN obchádza, a teda tento právny

úkon je v konečnom dôsledku neplatný pre obchádzanie zákona (§ 39 Občianskeho zákonníka). Navyše poplatok v tejto výške súd považuje pre jeho výšku za rozporný s dobrými mravmi.

Dobrymi mravmi sa v súdnej praxi považuje súbor spoločenských, kultúrnych a mravných pravidiel správania, ktoré sú v súlade so všeobecne uznávanými vzťahmi medzi ľuďmi a mravnými princípmi spoločenského zriadenia, ktorý v historickom vývoji osvedčil istú nemennosť a vystihujúcu podstatné historické tendencie, ktoré sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem. Neprimerane dohodnuté úroky, či celková odplata za úver sú v rozpore s pravidlami správania sa, a teda aj s dobrými mravmi a ide o absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

O zjavnej neprimeranosti ceny úveru, cca stopercentnej, nemožno pochybovať. Neprimeraná hodnota protiplnenia predstavuje podľa súdu konanie v rozpore s dobrými mravmi. Súd preto túto extrémnu až úžernú odplatu za úver považuje za dôvod absolútnej neplatnosti úveru bez ďalšieho pre rozpor s dobrými mravmi.

Pokiaľ žalovaný namietal nemožnosť vyhlásenia zmluvy za neplatnú ako celok, súd uvádza, že ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, nebráni súdu vyhlásiť spotrebiteľskú zmluvu za neplatnú podľa všeobecných ustanovení o právnych úkonoch. Taktiež takáto nemožnosť nevyplýva ani z uvedeného rozsudku Súdneho dvora EU.

S poukazom na vyššie uvedené súd rozhodol tak ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

O trovách konania rozhodol súd v zmysle ust. § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Žalobca mal v tomto konaní plný úspech, preto má právo na náhradu účelne vynaložených trov na uplatnenie svojho práva. Žalobcovi žiadne trovy konania nevznikli, preto mu ani nemohli byť priznané.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Prešove, prostredníctvom tunajšieho súdu.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.